

Zajęcia fakultatywne: 3 ECTS, konwersatorium, 30 h, 2021/2022

1	Nazwa zajęć po polsku i angielsku	Kulturowe teorie widzenia Cultural theories of vision
2	Imię i nazwisko wykładowcy, tytuł/stopień naukowy	Paweł Bytniewski dr hab. prof. UMCS
3	Język wykładowy	polski
4	Strona WWW	
5	Semestr	KW, semestr II (letni)
6	Godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS	Godziny kontaktowe (z udziałem nauczyciela akademickiego) Wykład 30 h, 1 ECTS Konsultacje i zaliczenie 3h Łączna liczba godzin z udziałem nauczyciela akademickiego 33h Liczba punktów ECTS z udziałem nauczyciela akademickiego 1,1 Godziny niekontaktowe (praca własna studenta) Studiowanie literatury 30 Przygotowanie się do zaliczenia 27 Łączna liczba godzin niekontaktowych 57 Liczba punktów ECTS za godziny niekontaktowe 1,9 Sumaryczna liczba punktów ECTS 3
7	Wymagania wstępne	brak
8	Opis zajęć	Zajęcia poświęcone są problematyce świadomości wzrokowej ukształtowanej w historii praktyk i teorii reprezentacji wizualnej. Swym zainteresowaniem obejmują zarówno świadectwa doświadczeń artystycznych, refleksję filozoficzną, jak i naukowe dociekania dotyczące tytułowej kwestii. Znaczący poznawczo udział doświadczenia wzrokowego w ludzkiej wiedzy zawsze silnie kształtował nasz stosunek do reprezentacji. W jaki sposób świadomość wzrokowa, historycznie kształtowana wokół tego doświadczenia, zmieniała się w czasie pod wpływem przemian w naukach, filozofii, w technikach reprezentacji wizualnej? W jaki sposób z kolei ukształtowana przez wiedzę świadomość wzrokowa urabiała doświadczenie w jego formach widzialności?
9	Zakres tematów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czym jest kulturowa teoria widzenia? Widzialność, świadomość wzrokowa i terminy pokrewne. 2. Antropologia widzialności. Od pra-obrazu jako śladu obecności człowieka w świecie, do obrazu jako ludzkiego przedstawienia świata. 3. Granice widzialności. 4. Niepewność przedstawienia. 5. Czym jest kultura wizualna? 6. Obrazy, które pokazują widzenie. 7. Semiotyczna teoria widzenia. 8. Kulturowe teorie widzenia oparte na akcie postrzegania – Władysław Strzemiński vs. Ludwik Fleck. 9. Widzenie w XX wieku i po. 10. Technologie widzenia. 11. Czas w obrazie. 12. Hans Belting – antropologia obrazu. 13. R. Arnheim – widzialność w sztuce. 14. W. J. T. Mitchell – czego chcą obrazy?

		15. N. Mirzoeff- zobaczyć świat.
10	Literatura (z podziałem na obowiązkową i uzupełniającą)	<p>Literatura obowiązkowa (w wyborze indywidualnym):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Antropologia kultury wizualnej</i>, red. I. Kurz, P. Kwiatkowska , Ł. Zaremba, Wyd. UW, Warszawa 2012. 2. Arnheim R., <i>Sztuka i percepcja wzrokowa. Psychologia twórczego oka</i> Wyd. Oficyna, 2013. 3. Baltrusaitis J., <i>Anamorfozy albo Thaumaturgus opticus słowo/obraz/terytoria</i>, Gdańsk 1996. 4. Belting H., <i>Antropologia obrazu. Szkice do nauki o obrazie</i>, Universitas, Kraków 2007. 5. Crary J., <i>Zawieszenia percepcji. Uwaga, spektakl i kultura nowoczesna</i>, Wyd. WUW, Warszawa 1991. 6. <i>Fotografia i filozofia. Szkice o pędzlu natury</i>, red. S. Walden, Universitas, Kraków 2013. 7. <i>Fotospołeczeństwo, Antologia tekstów z socjologii wizualnej</i>, red. P. Sztompka, Wyd. Znak, Kraków 2012. 8. Foucault M., <i>To nie jest fajka</i>, słowo/obraz/terytoria, Gdańsk 1996. 9. Friedberg A., <i>Wirtualne okno. Od Albertiego do Microsoftu</i>, Oficyna Naukowa, Warszawa 2012. 10. Merleau-Ponty M., <i>Widzialne i niewidzialne</i>, Fundacja Aletheia, Warszawa 1996. 11. Merleau-Ponty, <i>Fenomenologia percepcji</i>, Fundacja Aletheia, Warszawa 2001. 12. Mirzoeff N., <i>Jak zobaczyć świat</i> Kraków, Wyd. Karakter 2016. 13. Mitchell W. J. T. <i>Czego chcą obrazy?</i>Wyd. Narodowe Centrum Kultury Warszawa 2013. 14. Poprzęcka M., <i>Inne obrazy. Oko, widzenie, sztuka. Od Albertiego do Duchampa</i>, Wyd. słowo obraz/terytoria, Gdańsk 2008. 15. Strzemiński W., <i>Teoria widzenia</i>, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1974. 16. Zieliński S. <i>Archeologia mediów. O głębokim czasie technicznie zapośredniczonego słuchania i widzenia</i>, Oficyna Naukowa, Warszawa 2010. <p>Literatura dodatkowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kowalska M., <i>Relacja cielesność – rzeczywistość jako rodzaj doświadczenia, w filozofii Maurice’a Merleau-Ponty’ego i jego odniesienie do widzenia obrazu malarskiego</i>, „Humaniora. Czasopismo Internetowe” 2014, nr 1 (5), ss. 49–64. 4. Wunenburger J., <i>O narodzinach obrazu: obecność czy znikanie bytu?</i> „IDEA. Studia nad strukturą i rozwojem pojęć filozoficznych” 2016, 28/2, s. 375-390. 5. Mitchel W. J. T., <i>Picture Theory. Essey on Verbal and Visual Representation</i>, Univ. Chicago Press 1994.
11	<p>Efekty uczenia się z przyporządkowaniem do efektów uczenia się kierunkowych</p> <p>(w przypadku zajęć dedykowanych kreatywności społecznej efekty zajęć należy przyporządkować do</p>	<p>W1 Student ma wiedzę na temat procesu kształtowania i różnicowania się teorii współczesnej kultury wizualnej i fundujących je tradycji intelektualnych. [filozofia I st. K_W05, filozofia II st. K_W01 i K_W11, kreatywność społ. I st. K_W01, kognitywistyka I st. K_W06, kognitywistyka II st. K_W04]</p> <p>W2 Zna zaawansowane metody badań i interpretacji artefaktów kulturowych w obrębie kultury wizualnej. [filozofia I st. K_W06, kognitywistyka I st. K_W10]</p>

	efektów kierunkowych kreatywności; w przypadku zajęć niededykowanych, efekty zajęć powinny być przyporządkowane do efektów kierunkowych również innych kierunków)	<p>W3 Zna i rozumie zależności między technologiami a zmianami w kulturze audiowizualnej, nurty w badaniach nad obrazowością (wybrana problematyka, badacze, szkoły). [filozofia I st. K_W05]</p> <p>U1 Potrafi posługiwać się terminologią i pojęciami, które dotyczą kultury wizualnej, rozpoznać formę i treść przedstawienia (obrazu) wizualnego. [filozofia II st. K_U09, kognitywistyka II st. K_U02]</p> <p>U2 Potrafi zinterpretować wizerunek, obraz, wyobrażenie wizualne biorąc pod uwagę uwarunkowania percepcyjne. [filozofia II st. K_U08, filozofia I st. K_U08, kreatywność społ. I st. K_U02]</p> <p>K1 Ma świadomość znaczenia antropologii dla rozumienia współczesnych procesów przemian kultury wizualnej. [filozofia II st. K_K02, filozofia I st. K_K02]</p> <p>K2 Krytycznie odnosi się do poznanych stanowisk, koncepcji i formułuje własną opinię w dyskusji. [kreatywność społ. I st. K_K01, kognitywistyka I st. K_K01, kognitywistyka II st. K_K01 i K_K04]</p>
12	Sposób weryfikacji efektów uczenia się (oddzielnie dla każdego efektu)	<p>W1, W2, W3 ocena stopnia znajomości analizowanych tekstów, ocena aktywności w trakcie zajęć, udział w dyskusji</p> <p>U1, U2, ocena aktywności w trakcie zajęć, udział w dyskusji</p> <p>K1, K2, udział w dyskusji</p>
13	Metody dydaktyczne	wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, analiza tekstu dyskusja,
14	(1) Metody oceniania (2) Kryteria oceniania	<p>1) uczestnictwo w zajęciach, bieżący, ustny sprawdzian wiedzy na podstawie lektur (studenci przygotowują dwa tematy rozmowy w oparciu o uzgodnione z wykładowcą dwie lektury z zestawu obowiązkowego);</p> <p>2) przygotowanie do zajęć, znajomości zadawanej literatury aktywny udział w dyskusji</p>